

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám:

11/2602-0/2012

Érkezett:

2012 MÁRC 22.

Példány:

1

Kazalóiroda:

[Signature]

Melléklet:

0

db

Ügyszám:

AJB-1961/2012

Előadó:

dr. Vass Veronika

dr. Láposy Attila

harmadik
beadvény!

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 2. § (3) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva

indítványozom,

hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 24. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság vizsgálja meg és az Abtv. 41. § (1) bekezdésében biztosított jogkörében semmisítse meg a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. Törvény (a továbbiakban: Jstv.) 3. § (3) bekezdésének c) pontját, mivel álláspontom szerint az ellentétes az Alaptörvény 1. cikk (1) bekezdésében (az állam általános alapjogvédelmi kötelezettsége), valamint az Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdésében (jogorvoslathoz való jog), az Alaptörvény XV. cikk (2) és (4) bekezdésében (egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása) foglaltakkal.

Indokolás

1. Az Ajbt. 2. § (3) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti a jogszabályok Alaptörvénnyel való összhangjának felülvizsgálatát az Alkotmánybíróságnál. Az Abtv. 24. § (2) bekezdése rögzíti, hogy az Alkotmánybíróság a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját az alapvető jogok biztosának határozott kérelmet tartalmazó indítványa alapján akkor vizsgálja, ha az alapvető jogok biztosának álláspontja szerint a jogszabály alaptörvény-ellenessége fennáll. Az Abtv. 41. § (1) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság a 24-26. § szerinti eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti.

Egy magánszemély azzal a beadvánnyal fordult hozzám, hogy az Alaptörvényben és az Ajbt.-ben biztosított jogkörömben kezdeményezzem a Jstv. vonatkozó, az alkotmányjogi panasz eljárásban a jogi segítségnyújtás igénybevételét kizáró rendelkezéseinek vizsgálatát és megsemmisítését. A beadványozó arra hivatkozott, hogy 2012 januárjában egy bírósági döntéssel összefüggésben kívánt az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszt benyújtani, azonban – a kötelező jogi képviselő miatt – ehhez ügyvéd segítségét kellett volna kérnie, amit anyagi okokból nem tudott magának megengedni. Kérelmére az illetékes megyei kormányhivatal igazságügyi szolgálata arról tájékoztatta, hogy – hiába lenne egyébként akár jogosult a jogi segítségnyújtásra – az alkotmányjogi panasz eljárásban a pártfogó ügyvédi segítség igénybevételére nincsen lehetőség, azt ugyanis maga a Jstv. zárja ki a feltételek közt.

A beadványozó szerint a törvényi korlátozás sérti a jogállamiság elvét, valamint hátrányosan megkülönbözteti a nehéz anyagi helyzetben lévő személyeket, amikor elzárja őket a jogi segítségnyújtás igénybevételétől ezen a területen. A beadványban – a Jstv. általános indoklására hivatkozva – arra is rámutatott, hogy a korlátozás ellentétes a hatékony jogorvoslat biztosításának kötelezettségével, a tisztességes eljáráshoz való joggal.

Bár a beadványozó a panaszban külön, tételesen nem jelölte meg, a beadvány tartalma alapján egyértelműen azonosítható az általa kifogásolt jogszabályi rendelkezés, a Jstv. 3. § (3) bekezdés c) pontja. Ez a rendelkezés ugyanis kimondja, hogy az (1) bekezdés a) – h) pontjaiban foglalt esetben sem lehet támogatást nyújtani alkotmányjogi panasszal kapcsolatban, azaz teljes mértékben kizárja jogi segítségnyújtás igénybevételét az alkotmányjogi panasz eljárással, az indítvány elkészítésével és az eljárásban való képviselettel kapcsolatban. A Jstv. 3. § (1) bekezdése tartalmazza azokat az esetköröket, amikor a peren kívüli támogatás biztosítható a támogatott személynek, a félnek.

Ezek a következők (a) – h) pont):

- a) olyan jogvitában érintett, amellyel kapcsolatban a későbbiekben per lefolytatására kerülhet sor és a fél eljárási jogainak, kötelességeinek megismeréséhez jogi tanácsadásra vagy a későbbi perbeli jognyilatkozat megtétele érdekében beadvány készítésére van szükség,
- b) peren kívül is lezárható jogvitában érintett és e felet a jogvita peren kívüli lezárásának lehetőségeiről indokolt tájékoztatni vagy részére olyan iratot készíteni, amely a jogvita lezárását szolgálja,
- c) jogvita lezárását szolgáló peren kívüli közvetítésben vesz részt, és a közvetítést lezáró megállapodás aláírását megelőzően szükséges részére a jogi tanácsadás,
- d) mindennapi megélhetését közvetlenül érintő kérdésben (így különösen lakhatással, munkajoggal összefüggő kérdések, közüzemi szolgáltatások igénybevétele) szükséges a jogról való tájékoztatás,
- e) közigazgatási eljárásban vesz részt, és eljárási jogainak, kötelességeinek megismeréséhez jogi tanácsadásra vagy jognyilatkozat megtétele érdekében beadvány készítésére van szükség,
- f) abban a kérdésben van szüksége a jogi tanácsadásra, hogy jogainak védelme érdekében mely hatóságnál, szervezetnél milyen típusú eljárást kell indítania, illetve ilyen eljárás kezdeményezése vagy az eljárás során jognyilatkozat megtétele érdekében beadványt kell készíteni,
- g) bűncselekmény áldozata és a bűncselekménnyel okozott kár, illetve a bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett jog- vagy érdeksérelem elhárításához szükséges eljárás megindításához jogi segítő szakjogász tanácsadására vagy beadvány (kereset, kérelem, feljelentés, vádindítvány stb.) szerkesztésére van szüksége,
- h) polgári vagy büntetőeljárásban rendkívüli jogorvoslati kérelem elkészítéséhez kér segítséget.

Az Ajbv. és az Abtv. idézett rendelkezéseivel összhangban az alapvető jogok biztosa vizsgálatának szakmai szabályairól és módszereiről szóló 2/2012. (I. 20.) AJB utasítás (a továbbiakban: AJB utasítás) VII. fejezete tartalmazza az alkotmánybíróági indítványok előkészítésével és előterjesztésével kapcsolatban irányadó szakmai szabályokat és feltételeket. Az AJB utasítás 45. § (1) bekezdés b) pontja szerint az alapvető jogok biztosa kezdeményezheti az Alkotmánybírósnál jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát (utólagos normakontroll eljárás) konkrét ügyben lefolytatott vizsgálat nélkül, a hozzá forduló panaszos beadványa alapján. Az AJB utasítás 46. § (2) bekezdése előírja, hogy milyen esetekben lehet különösen indokolt az indokolt az utólagos normakontroll indítvány benyújtása.

A felsorolt szempontok közt szerepel, hogy az indítványozást indokolhatja az, ha az Alaptörvényben meghatározott alapvető jogok, *alkotmányos elvek és követelmények érvényesülésével* kapcsolatos alkotmányossági aggály merül fel, továbbá, ha az alapjogsérelem *kirívó súlyú*, illetve a *sérelmet szenvedők száma jelentős*. Az AJB utasítás szerint akkor is indokolt az indítvány benyújtása, ha a különösen védendő helyzetben lévő csoportba tartozó személyek alapvető jogainak sérelme áll fenn.

Az AJB utasításban megfogalmazott szempontrendszernek megfelelően a beadványt és az abban jelzett alkotmányossági problémákat áttekintettem és arra a következtetésre jutottam, hogy a Jstv. idézett rendelkezésével *kapcsolatban súlyos alkotmányossági aggályok merülnek fel*, a különösen védendő helyzetben lévő csoportba tartozó, rászoruló, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek jogainak védelme pedig haladéktalan ombudsmani intézkedést alapoz meg. Így tehát *az állampolgári beadványt kimerítve* fogalmazom meg az a Jst. 3. § (3) bekezdés c) pontjának megsemmisítésére kérelmemet.

Az indítvány indokolásával kapcsolatban ismételten arra kívánok rámutatni, hogy meglátásom szerint az Alaptörvény alapjogokkal kapcsolatos szövege nagyrészt megegyezik az Alkotmányban foglaltakkal, legalábbis az alkotmányos követelmények és alapjogok tekintetében nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ellentétes volna a korábbi Alkotmány szövegével. A normaszövegben előfordul részben eltérő fogalmazásmód, kiegészítés, kihagyás, de az jelen pillanatban – mindaddig, amíg az alkotmányértelmezési monopóliummal felruházott Alkotmánybíróság ellenkező értelemben nem nyilatkozik – álláspontom szerint *vélelmezendő, hogy az Alkotmány szövegéhez kapcsolódó korábbi alkotmánybírósági megállapításokra valamennyi alaptörvény-értelmezőnek, így például az alapvető jogok biztosának továbbra is figyelemmel kell lennie*. Az ombudsmani gyakorlatban – ideértve a vizsgálati jelentéseket és az egyes alkotmánybírósági indítványokat – továbbra is hivatkozási pontot jelent tehát az egyes alkotmányos jogokat és követelményeket értelmező alkotmánybírósági esetjog, így például az élethez és emberi méltósághoz való joggal, az egyenlő bánásmód követelményével, az egyes szabadságjogokkal, a jogállamiság elvével kapcsolatos alaptételeket, valamint az egyes alapjogi tesztek is, ideértve elsősorban a szükségességi-arányossági, az ésszerűségi és a közérdekűségi tesztek.

Megjegyzem, hogy a *két évtizedes alkotmányossági gyakorlat* eredményeinek felhasználását és alkalmazását az is támogatja, hogy az ezekben lefektetett megállapítások pontosan megfelelnek az európai alapjogi sztenderdeknek. Fennmaradásukkal éppen az biztosítható, hogy a magyar alapjogi gyakorlat továbbra is eleget tegyen nemzetközi kötelezettségeknek, az Európai Unió és az Európa Tanács által is megkövetelt elvárásoknak.

1. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) és d) pontja alapján az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak, illetve a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz igénybevitelének tényleges lehetősége, az intézményhez való hozzáférhetőség biztosítása a bárki által, érdekeltség nélküli (*actio popularis*) utólagos normakontroll indítványozás megszüntetését, illetve a valódi vagy teljes alkotmányjogi panasz intézményesítését követően *az egyéni alapjogvédelem szempontjából kulcsfontosságú*. Az alkotmányjogi panasz benyújtásával és elbírálásával, az alkotmányjogi panasz eljárással kapcsolatos részletes szabályokat az Abtv. tartalmazza.

Az Alaptörvényben foglalt egyes alkotmányos alapjogok és alkotmányos elvek, követelmények tényleges érvényesülését, a közhatalommal szembeni *kikényszeríthetőségét* a jogalanyoknak végső soron jogorvoslati eszközként az alkotmányjogi panasz intézménye biztosítja. Lehetővé teszi valamennyi jogalany számára, hogy egyedi alapjogsérelem esetén az Alkotmánybíróságtól, mint végső fórumtól kérje annak orvoslását – függetlenül attól, hogy azt bírósági döntés vagy az alkalmazott jogszabály, jogszabályi rendelkezés okozta.

Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése alapvető tételként rögzíti azt, hogy az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani, továbbá azt is, hogy védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Az alapjogok általános jellegű állami védelmével kapcsolatos kötelezettség (objektív alapjogvédelmi kötelezettség) álláspontom szerint többek mellett kiterjed arra, hogy az Alaptörvényben deklarált egyes alanyi jogok ténylegesen kikényszeríthetőek, a jogsérelmek orvosolhatóak legyenek: ennek céljából az államnak megfelelő intézményrendszerrel kell fenntartania, normatív szabályokat alkotnia és ezeket a jogintézményeket ténylegesen elérhetővé kell tenniük a jogalanyok számára. Az állam alapjogvédelmi kötelezettsége sérülhet abban az esetben, ha az alapjogok védelmére hivatott szervek, köztük kiemelten a bíróságok és az Alkotmánybíróság nyújtotta jogvédelem nem vagy csak indokolatlan nehézségek árán érhető el a társadalom egyes csoportjai számára.

Az alkotmányjogi panasz jogintézménye esetében kiemelendő, hogy – hasonlóan a bírói kezdeményezéshez – konkrét normakontrollnak számít, azaz konkrét ügygel kapcsolatban merül fel a jogi szabályozás, illetve – 2012. január 1-jét követően – bírói döntés alkotmányossága. Az Alkotmánybíróság már 1991-ben kimondta azt az alapvető tételt, hogy az alkotmányjogi panasz jogorvoslatnak minősül, és éppen ez a *jogorvoslati funkció* különbözteti meg az utólagos normakontrolltól. A testület ehhez azt is hozzátette, hogy az alkotmányjogi panasz nem minősül általános jogorvoslatnak: csak kivételesen a jogerő beállta után, továbbá alkotmányos alapjog sérelme esetén vehető igénybe. Fel kell hívni a figyelmet arra is, hogy ugyancsak számos alkotmánybírósági határozatban megjelenik, hogy minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a tényleges „jogorvoslás” lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát.¹

Az alkotmányjogi panasz igénybevétele bár meglátásom szerint a jogintézmény hatékony működése önmagában ugyan *nem minősül alanyi alkotmányos jognak*, azonban *a jogorvoslathoz való jog részeként értelmezhető, valamint összefüggésben áll az állam alapjogvédelmi kötelezettségével*. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a törvényalkotó több feltételhez kötheti és köti is. Az Abtv. 51. § (2) bekezdése feltételként határozza meg az alkotmányjogi panasz eljárás során kötelező a jogi képviselőt (ügyvédkényszer). Az Abtv. 51. § (3) bekezdése pedig rögzíti, hogy jogi képviselőként eljárhat az ügyvéd (ügyvédi iroda), valamint jogvédő társadalmi szervezet jogi szakvizsgával rendelkező képviselője.

A jellemzően az ügyteher csökkentése, illetve a szakmailag nem kellőképpen megalapozott indítványok kiszűrésével indokolt *ügyvédkényszer* kapcsán érdemes utalni arra, hogy megfelelő ellensúlyok és garanciák biztosítása nélkül komoly visszatartó ereje lehet. A hatékony és egyenlő esélyekkel igénybe vehető alapjogvédelem szempontjából is aggályos lehet, és eltávolíthatja az alkotmányjogi panaszt a hagyományos alanyi jogi jogérvényesítési formáktól. A kötelező jogi képviselő előírása eredményezheti azt, hogy az érintett jogalany azért nem él panasszal egy valóban alkotmányellenes egyedi döntéssel szemben, mert az ügyvédkényszerrel járó többletterheket már nem tudja vállalni. Megjegyzendő az is, hogy aki alkotmányjogi panasszal szeretne élni, az tipikusan *már hosszú évek óta, több-kevesebb sikerrel pereskedik* (mivel a panasz előtt a többi jogorvoslati fórumot ki kellett merítenie).

A Jstv. 3. § (3) bekezdés c) pontja expressis verbis, teljes mértékben kizárja a rászorulóknak számára jogi segítségnyújtás igénybevételét az alkotmányjogi panasz eljárással, az alkotmánybírósági indítvány elkészítésével és az eljárásban való képviseléssel kapcsolatban, vagyis *abszolútizálja az ügyvédkényszert*. Bár önmagában a kötelező jogi képviselő előírása az alkotmányjogi panasz eljárásban nem sérti az Alaptörvényt, a jogi segítségnyújtás ezzel összefüggő kizárása azonban álláspontom szerint ellentétes az Alaptörvény I. Cikk (1) bekezdésében rögzített alapjogvédelmi kötelezettséggel, illetve az Alaptörvény XVIII. Cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való joggal.

¹ Lásd különösen 57/1991. (XI. 8.) AB határozat, 23/1998. (VI. 9.) AB határozat és 23/2009. (III. 6.) AB határozat.

2. Az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése tartalmazza a diszkrimináció tilalmát, mely szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. Az Alaptörvény XV. Cikk (4) bekezdése továbbá előírja, hogy Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

A két évtizedes, töretlen és álláspontom szerint az Alaptörvény fenti rendelkezése alapján továbbra is irányadónak tekinthető alkotmánybíróági gyakorlat rögzíti, hogy a *hátrányos megkülönböztetés tilalma* arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként, egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni. A megkülönböztetés alkotmányossága tekintetében az Alkotmánybíróság két mércét alkalmazott. Az alkotmányos alapjogok tekintetében megvalósuló egyenlőtlen bánásmód esetén annak alkotmányossága az alapvető jogok korlátozására irányadó szükségességi-arányossági teszt alapján ítéltető meg. Bár az Alkotmány – ahogyan az Alaptörvény is – szövegszerűen csak az alapvető jogok tekintetében tiltotta a hátrányos megkülönböztetést, az Alkotmánybíróság szerint e tilalom, ha a megkülönböztetés sérti az emberi méltósághoz való alapvető jogot, kiterjed az egész jogrendszerre. Abban az esetben, ha a megkülönböztetés nem az alkotmányos alapjogok kapcsán áll fenn, a szabályozás alkotmányellenessége akkor állapítható meg, ha a jogalkotó önkényesen, ésszerű indok nélkül tett különbséget az azonos helyzetű, azonos szabályozási kör alá vont jogalanyok között.

Az alkotmánybíróági gyakorlat által kimunkált ún. *ésszerűségi teszt* alkalmazásával állapítható meg, hogy egy adott normatív szabályozás, jogalkalmazói gyakorlat vagy egyedi döntés ellentétes-e a hátrányos megkülönböztetés alkotmányi tilalmával. Az ésszerűségi teszt egyrészt egy *összehasonlíthatósági*, másrészt egy *indokolhatósági próbából* áll. Az összehasonlíthatósági próba során azt kell vizsgálni, hogy a megkülönböztetés azonos helyzetben lévő jogalanyok között merül-e fel, az indokolhatósági próba pedig annak vizsgálatát jelenti, hogy ha azonos csoportba tartozók között áll fenn a megkülönböztetésnek van-e tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka. A homogén csoport fogalmát az Alkotmánybíróság szűken értelmezte, de megállapította azt, hogy az összehasonlíthatósági próba nem csak arra a helyzetre vonatkozik, amikor azonos helyzetben lévő jogalanyok között tesznek különbséget, hanem ennek ellenkezőjére is, vagyis amikor *lényegesen eltérő helyzetben lévők esetén e körülményt figyelmen kívül hagyják*.

A *jogi segítségnyújtás intézményét* éppen annak érdekében hozták létre – ahogyan azt a Jstv. is megfogalmazza –, hogy a szociálisan hátrányos helyzetben lévők is szakszerű jogi tanácsot és eljárási jogi képviseletet kaphassanak jogaik érvényesítése és jogvitáik megoldása során. Tekintettel arra, hogy alapjogok érvényesítésének *végső és kulcsfontosságú fóruma az Alkotmánybíróság*, a kötelező jogi képviselet előírása mellett az egyenlő bánásmód szempontjából is aggályosnak tartom a Jstv. 3. § (3) bekezdésének c) pontjában rögzített korlátozást. A törvény ugyanis éppen a vagyoni helyzetük alapján hátrányos helyzetben lévőket zárja el az alkotmányjogi panasz lehetőségnek tényleges igénybevételétől.

Az alkotmányjogi panasz befogadása szempontjából a kötelező jogi képviselet előírása mindenkire vonatkozó, semlegesnek minősülő feltétel. A jogi segítségnyújtásnak a Jstv.-ben rögzített kifejezett tilalma azonban álláspontom szerint ellentétes az Alaptörvény XV. Cikk (2) és (4) bekezdésével, mivel vagyoni helyzet alapján hátrányosan különbözteti meg azokat, akik az ügyvédkényszerrel járó költségeket nem képesek viselni, azonban végső jogorvoslatként kizárólag az alkotmányjogi panasz áll a rendelkezésükre. A megkülönböztetés álláspontom szerint önkényesnek minősül, nem hozható fel mellette ésszerű indok: önmagában az állam teherbíró képességére való hivatkozás, a költségvetési szempontok nem

minősülnek megfelelő magyarázatnak, különösen azért nem, mert eleve igen nehéz, nemegyszer kiszolgáltatott helyzetben lévő személyektől tagadja meg a segítséget.

A diszkriminációtilalom és az egyenlő bánásmód követelményének érvényesüléséhez jelen esetben szervesen kapcsolódik az *egyenlő esélyű hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása* is, ami pedig az állam részéről egyértelműen aktív magatartást feltételez, az alkotmányos célja az, hogy a valamilyen okból hátrányos helyzetben lévő csoportokat a többséggel azonos helyzetbe, hozza. Fontosnak tartom megjegyezni, az Alkotmánybíróságról szóló T/4424. számú törvényjavaslat eredeti szövege (a tervezet 51.§ (4) bekezdése) tartalmazta, hogy a kötelező jogi képviselő a jogi segítségnyújtásról szóló törvény keretében is biztosítható. E rendelkezést egy módosító indítvány törölte a törvényszövegből, a lehetőség megszüntetésének általános és sommás indokálul kizárólag költségvetési szempontokat hozott fel. Ahogyan már korábban kifejtettem, a költségvetési hatékonyság önmagában nem lehet alapja a hozzáférésben való vagyoni helyzet szerinti megkülönböztetésnek. Megjegyzem, hogy messze nem számít elégségesnek ezen a területen az, hogy az állam az ingyenes jogi képviselő biztosításának lehetőségét jogvédő társadalmi szervezetekre hárítja, ezzel ugyanis nem teljesíti az esélyegyenlőség előmozdítására irányuló kötelezettségét.

3. Az Abtv. alapján jelen pillanatban az alapvető jogok biztosának nincs lehetősége annak kezdeményezésére, hogy az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alaptörvényellenességét állapítson meg egy lényeges szabályozási hiányossággal összefüggésben. Az említett lehetőség hiánya ugyanakkor álláspontom szerint nem zárja ki azt, hogy az alapvető jogok biztos indítványában felhívja az Alkotmánybíróság figyelmét arra, hogy egy adott jogi szabályozás kapcsán az esetleges jogalkotói feladat elmulasztására, különösen akkor, ha a szabályozás hiátus alapvető alkotmányos jogok, követelmények érvényesülését gátolja.

Az Abtv. 46. § (1) bekezdése ugyanis azt tartalmazza, hogy ha az Alkotmánybíróság *hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában* a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvényellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. Az Abtv. 46. § (2) bekezdése szerint a *jogalkotói feladat elmulasztásának minősül*, ha nemzetközi szerződésből származó jogalkotói feladat elmulasztása valósul meg, vagy kifejezett jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotói feladat ellenére nem került sor a jogszabály megalkotására, vagy a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos. Az ombudsmani figyelemfelhívás értelemszerűen nem minősül önálló, külön kérelemnek, vagyis az Alkotmánybíróság joga és lehetősége eldönteni azt, hogy élni kíván-e ezzel a hatáskörével.

A Jstv. jelen pillanatban – az alkotmányosan aggályos kizáró rendelkezés okán – nem szabályozza azt, hogy a támogatott személyek pontosan milyen segítségre számíthatnak az alkotmányjogi panasz eljárás során. Az alkotmányjogi panasz eljárás speciális eljárásnak számít, jelentősen eltér a peres és a nemperes eljárásoktól. A jogi segítségnyújtás keretében magának az indítványnak az elkészítése a nélkülözhetetlen elem, az eljárásban való egyéb részvétel ehhez képest kevésbé hangsúlyos. Álláspontom szerint a speciális jellegből következően a Jstv. 3. § (3) bekezdés c) pontjának megsemmisítése szükséges, de önmagában nem elégséges az egyenlő bánásmód követelményének, a jogorvoslathoz való jognak és az állam alapjogvédelmi kötelezettségének érvényesülése szempontjából. Jelen pillanatban ugyanis jogalkotói mulasztás áll fenn annak kapcsán, hogy a Jstv. nem tartalmazza az alkotmányjogi panasz eljárásban igénybe vehető jogi segítségnyújtás lehetőségét és formáit.

Budapest, 2012. március 22.

Üdvözlettel:

Prof. Dr. Szabó Máté

